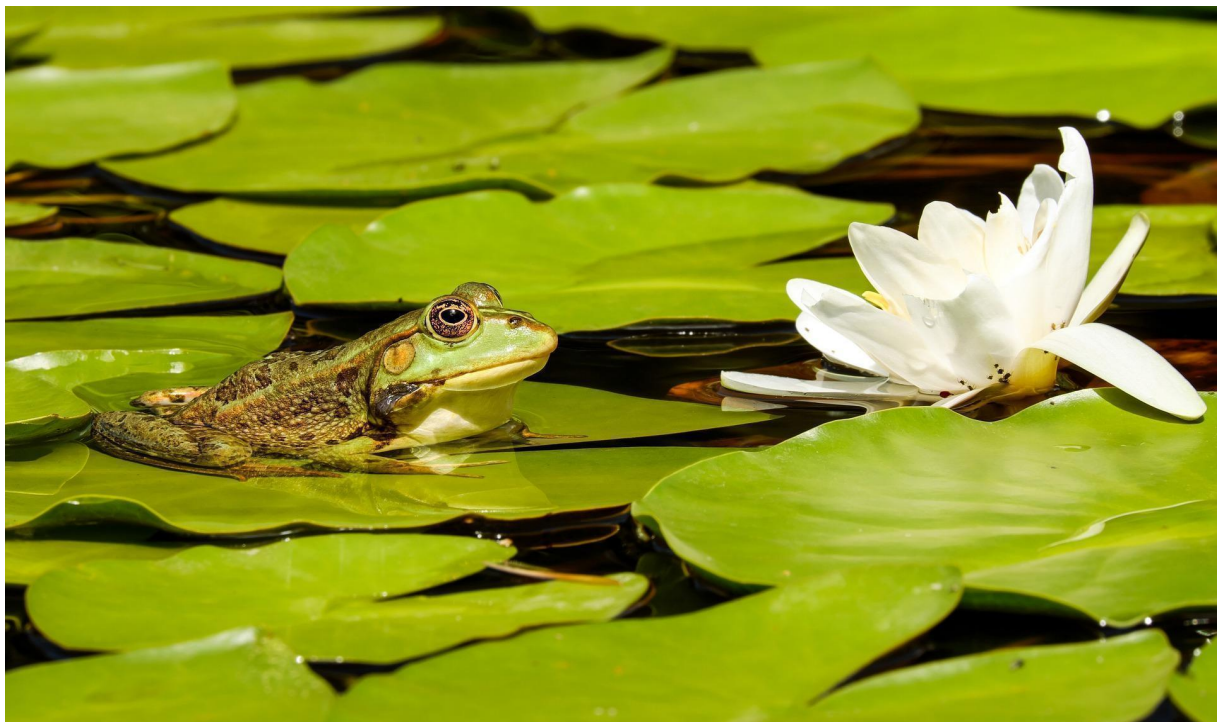

Groene Opkikker

Editie 2026 - 2

Algemene informatie

IVN – Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid

IVN is een landelijke organisatie met ±180 plaatselijke afdelingen.

Het doel van het IVN is de betrokkenheid van mensen bij de natuur en milieu het vergroten, gericht op een duurzame samenleving.

Een middel om dit te bereiken is natuur-, milieu-educatie en duurzaamheid.

Voor Woerden en omgeving zet een aantal vrijwilligers zich daarvoor in door bijvoorbeeld wandelingen, lezingen en excursies te organiseren.

Wilt u dit werk steunen, wordt dan donateur voor € 20,00 per kalenderjaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Wilt u meehelpen, staat het lidmaatschap open voor € 25,00 per jaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar. En het landelijk blad Mens en Natuur van het IVN

Als je jonger bent dan 18 jaar kan je lid worden van de Jeugdgroep. Je betaalt € 15,00 per jaar en ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Voor meer informatie ivnsecretariaat.woerden@gmail.com of www.ivn.nl/woerden of onze Facebookpagina.

Verdere gegevens treft u op de laatste pagina aan.

Colofon

Groene Opkikker

Digitale informatie
Afd. IVN-Woerden en omgeving.

No. 2026– 2

Redactie

Wout Nagel
Janny Kruitbosch-van Vulpen
Karin Schrage

De redactie verandert soms iets in uw tekst met als doel meer leesplezier.

E-mailadres

ivn.groeneopkikker@gmail.com

Foto's

Gemaakt door de redactie, tenzij anders vermeld.

Kopij vóór 1 oktober 2026

Inhoudsopgave

4 Redactie

4 Zomer

4 Vacature redactie Groene Opkikker

4 Gevraagd: nieuw redactielid

4 Nieuwe leden

4 Landelijke leden, leden en jeugdleden

5 Bestuur

5 Vanuit het bestuur

6 Plantenwerkgroep

6 Plantenwerkgroep in het voorjaar

6 Landschapsbeheer

6 Zomerstop

7 Vogelkijkgroep

7 Succesvol broedseizoen torenvalken in Het Groene Hart.

9 Jeugdnatuurgroepen

9 Buitenbanjers/Plus juli

13 Nieuws uit de omgeving en IVN-land

13 Vrijwilligersdag

13 Groene jaarkalender

14 Column

14 Zomerstilte

15 Van leden

15 De bosuilen van Landgoed Bredius

16 45-jarig bestaan van onze vereniging

17 Uit Fluitenkruid, KNNV

17 Voorjaar op Landgoed Linschoten

21 Werkgroep Paddenstoelen

KNNV/IVN Woerden

21 Paddenstoelen Cursussen najaar 2026

22 Uit het AD Groene Hart of WC Kontakt

22 Onkruid' te lijf, zonder gif

25 Vinden vogels het eigenlijk leuk om te vliegen? Zeker!

26 'Het hertje van Woerden' al jaren aparte verschijning

27 Om te onthouden

27 Handige websites met toelichting

28 Organisatie

Redactie

Zomer

Hierbij een nieuwe editie van de Groene Opkikker (wie heeft die naam ooit bedacht?) Ondanks de zomerstop konden we nog wel een aardig gevulde uitgave maken. Er is een leuk verslag van het dagje uit naar de Biesbosch in het kader van het 45-jarig bestaan van onze vereniging. Het was erg goed georganiseerd en er is een mooie vaartocht gemaakt. Helaas was onze voorzitter André van Kleinwee verhinderd wegens ziekte.

We hebben niet van alle werkgroepen kopij ontvangen, maar we vragen wel uw speciale aandacht voor een cursus van de Paddenstoelenwerkgroep (IV/KNNV). Voor meer informatie kan Anja Knijff gevraagd worden. Er is een leuk item over de bosuilen in Brediuspark en natuurlijk hebben we ook de gebruikelijke column van Romy Spruit. Er mogen best meer columns geschreven worden, wie voelt zich geroepen?

Nieuw is het eerste deel van een serie van drie over Landgoed Linschoten door Wiebe Kreton, oud- voorzitter van KNNV en ook lid van IVN Woerden. Interessant om te lezen. Zoals gebruikelijk hebben we weer enkele artikelen uit AD Groene Hart of Woerdense Courant (Kontakt), waarvan wij denken dat ze lezenswaardig zijn voor onze lezers. Wij zouden het leuk vinden om eens te vernemen wat jullie ervan vinden en of jullie misschien nog ideeën hebben om het blad leuker, interessanter te maken of dat het gewoon goed zo is. We zijn benieuwd naar de vele reacties..

De acute vacature voor ons verenigingsblad, door het stoppen van Vivian van Deel is gelukkig opgevuld door Karin Schrage. Karin doet al de communicatie voor het Landgoed Bredius, maar is bereid om ons te ondersteunen. Gezien de beperkte tijd die Karin heeft, kunnen we nog steeds iemand extra gebruiken. Karin, hartelijk welkom bij de redactie.

Namens de Redactie, Wout Nagel, coördinator

Vacature redactie Groene Opkikker

Gevraagd: nieuw redactielid

Houd jij van verhalen verzamelen, leuke teksten schrijven en heb je gevoel voor taal? Dan zoeken we jou! We zoeken namelijk een nieuw redactielid voor de Groene Opkikker.

We maken 3 keer per jaar een editie. Voor elke editie komen we ongeveer 3 à 4 keer bij elkaar om alle items te bespreken en uit te werken. We werken met Google Drive waardoor je eenvoudig thuis aan de Groene Opkikker kan werken. Het is hiervoor wel handig als je digitaal vaardig bent. Heb je interesse of vragen? Neem contact met Wout Nagel via ivn.groeneopkikker@gmail.com of via 0622926472.

Nieuwe leden

Dhr.	Merijn	M.	de	Vries	Lid
Mw.	Trees	T.		Borsboom	Donateur
Dhr.	Elvin	E.		Veldhuijzen	Landelijk lid
Mw.	Lotte	L.	van den	Broek	Landelijk lid
Mw.	Marleen	M.		Hoogendoorn-Ha moen	Landelijk lid

Bestuur

Vanuit het bestuur

In de vorige Groene Opkikker schreef ik al dat het interim bestuur voor de leden en donateurs een gezellige natuurdag aan het organiseren was in het kader van het 45-jarig bestaan van IVN Woerden. Inmiddels hebben we deze dag er op zitten. Het was een prachtige, geheel verzorgde dag naar de Biesbosch met een luxe touringbus en met een mooie boottocht door dit bijzondere gebied.

De volgende activiteit staat gepland voor zondag 6 september a.s. Dan presenteren onze werkgroepen zich op het voorterrein van NME centrum InBredius. Met deze activiteit willen we IVN Woerden meer op de kaart zetten bij het publiek.

Inmiddels zijn alle coördinatoren persoonlijk benaderd om op 6 september een kraampje te bezetten en te vullen met hun werkgroep. Ruim van tevoren worden de coördinatoren hierover nog voorzien van info. Mochten er coördinatoren zijn die extra spullen willen gebruiken, laat het ons weten. Ook vragen we leden die niet in een werkgroep actief zijn om een handje te helpen voor hand- en spandiensten op deze dag. Hiervoor kunt u zich aanmelden bij het secretariaat ivnsecretariaat.woerden@gmail.com

Op de laatste zondag van september is er weer het jaarlijkse oogstfeest vanuit het NME centrum. IVN Woerden zal daarbij aanwezig zijn om het publiek te voorzien van info over onze vereniging.

Bij het schrijven van dit stukje half juli hebben we al een aantal hittegolven achter de rug. Op veel dagen liep de temperatuur op tot boven de 30 graden en bleef het ook 's nachts warm. De hittegolven laten zien dat extreem warm zomerweer in Nederland steeds vaker voorkomt en dat het belangrijk is om maatregelen te nemen om de gevolgen van hitte te beperken. Een voorbeeld is om onze tuinen meer te vergroenen door minder tegels in de tuin en ook door meer bomen te planten die verkoeling geven.

Fijne zomervakantie en hou het hoofd koel.

André van Kleinwee

Interim voorzitter

Plantenwerkgroep

Plantenwerkgroep in het voorjaar

In februari zijn we begonnen met het bestuderen van de mossen in het Brediusbos. Het vroege voorjaar is een goed moment voor het bestuderen van mossen, want dan worden ze nog niet overgroeid door gras en andere planten. Een goede loop is daarbij wel noodzakelijk, maar dan kun je vaststellen dat het bijvoorbeeld Boomsnavelmos is.

Op de dakpannen van het insectenmuurtje in de Educatieve tuin, stond het Gedraaid Knikmos er in volle glorie bij met lichtgroene kapsels. In april was het tijd voor de voorjaarsbloei, met name de kruisbloemigen, zoals de Vroegeling, Kleine Veldkers, Witte Krodde en natuurlijk het Raapzaad dat dan de bermen geel kleurt. In mei hebben we de voorjaarinventarisatie bij het Landje van Verbinding uitgevoerd en in juni de jaarlijkse inventarisatie bij de Potterskade, waarbij we in totaal 90 soorten geteld hebben.

Wil je meer weten over de plantenwerkgroep, of meedoen? Klik dan op

<https://www.ivn.nl/afdeling/woorden/plantenwerkgroep/>

Landschapsbeheer

Zomerstop

De werkgroep ligt stil tussen maart en november. Het schema voor het nieuwe seizoen komt in september

Erwin Meijer, coördinator

Vogelkijkgroep Woerden

Succesvol broedseizoen torenvalken in Het Groene Hart.

Dit jaar is een bijzonder goed jaar voor de torenvalken en uilen in onze regio; er is veel voedselaanbod en daar wordt dankbaar gebruik van gemaakt. Door een zachte en droge winter zijn er ontzettend veel muizen, dit merken we zelfs thuis doordat onze kat er ook dagelijks één mee naar huis neemt. Er is een hoge bezettingsgraad van onze nestkasten, veel hoger dan andere jaren, en er werd ook eerder gestart met broeden.

Gemiddeld leggen torenvalken zo'n vier tot zes eieren bij voldoende voedselaanbod, nu hebben we zelfs enkele legsels met acht eieren aangetroffen. De torenvalken zijn echte specialisten in het vangen van muizen: normaal gaan er zo'n drie à vijf stuks per dag doorheen. Wanneer ze jongen hebben, kan dit oplopen tot zo'n 25 muizen per dag. Over het algemeen zijn dit veldmuizen. De jongen verblijven zo'n 30 dagen in de nestkast; dan zijn er bij een legsel van zes jongen misschien wel 700 muizen gevangen. Er is bij een goed muizenjaar ook meer kans dat alle jongen tot uitvliegen komen.

Meestal zijn de kleinste jongen (laatste uit het ei) de pineut. Wanneer er te weinig muizen zijn dan start de torenvalk soms niet eens met broeden of stopt zij na het leggen van een à twee eieren en verlaat ze de nestkast. Dit jaar is zo bijzonder door het extreem grote aanbod van muizen dat diverse torenvalken na het uitvliegen van hun jongen aan een tweede leg zijn begonnen. Dit is echt uitzonderlijk, maar natuurlijk heel goed voor het versterken van de populatie. Wanneer de jongen zijn uitgevlogen, moeten ze zelf op jacht om hun dagelijkse kostje te vangen. Meestal is dit in de maanden augustus en september. Door de aanhoudende droogte zijn er momenteel nog steeds meer dan voldoende muizen. Hopelijk gaat een groot deel van de jongen overleven.

Normaal gesproken overleeft zo'n 70% procent van de jonge torenvalken het eerste jaar niet. Vooral in de winter en natte periodes wordt er veel van ze gevraagd en moeten ze vaardig genoeg zijn om bij minder prooi-aanbod in leven te blijven. Ze kunnen dan bij een beperkt muizenaanbod overschakelen op kleine vogels, jonge ratten, kikkers, regenwormen, mogelijk kevers en bij hoge uitzondering aas of vleesresten. Het verkeer zorgt ook voor de nodige slachtoffers.

Dat maakt dat de gemiddelde levensverwachting maar 1,5 jaar is. Wanneer ze door deze moeilijke periodes heen komen, kan een torenvalk tot wel 15 jaar oud worden! Heel vaak zijn ze dan in hetzelfde territorium terug te vinden, vaak speurend vanaf een lantaarnpaal in een berm of biddend boven een weiland. Laten we zuinig zijn op deze behendige jager en hopen dat we volgend jaar veel vogels terugzien.

Naast de torenvalken profiteren ook de uilen van de grote muizenpopulatie. De bosuilen, steenuilen en kerkuilen hebben inmiddels ook de nodige jongen grootgebracht en de kerkuilen zijn op sommige locaties aan een tweede leg begonnen. Er zijn in Woerden ook diverse meldingen geweest van jonge ransuilen. Wanneer de jongen uitvliegen, laten ze zich vaak goed horen. Ze broeden onder andere in oude kraaien- en eksternesten en dit kan zomaar in jouw achtertuin zijn. Wat dit jaar nog een extra gouden randje geeft: er waren ook diverse broedgevallen van de zeldzame velduil in Het Groene Hart! Deze mooie opvallende soort broedt zelden in Nederland. Het is een grondbroeder en daardoor is hij extra kwetsbaar in het boerenland met onze intensieve landbouw. In de winter trekken velduilen meestal door, maar deze keer bleef er een groot aantal om te broeden, wederom dankzij de muizen.

Tekst en foto's: Antoine van Dijk

Jeugdnatuurgroepen

Buitenbanjers maart

Het thema van maart was "bomen uit winterslaap". Aan de hand van een boomknoppenkaart zochten we welke boom deze knoppen heeft. Aan de hand van houtschijven bepaalden we vervolgens de leeftijd van de gezaagde boom door de jaarringen te tellen. Met een zelf gevouwen hoogtemeter konden we de hoogte van de boom bepalen en hebben we een kunstwerkje gemaakt door een schors afdruk te maken van een boom.

Buitenbanjers plus maart

De derde zaterdag in maart hebben de buitenbanjers plussers de kikkerpoel in het buitenbanjeterrein gefaseerd geschoond. In de helft van de poel zijn het riet en de lisdodde met een heggenschaar onder water afgeknipt. Bij de start van de werkzaamheden lagen er tussen de begroeiing enkele klompen kikkerdril. Het kikkerdril is verzameld in een emmer en later tussen begroeiing in het niet gewerkte deel weer uitgezet.

Buitenbanjers april

In april hadden we een activiteit in het teken van Pasen. In het buitenbanjergebied en de boomgaard was een Paasspeurtocht uitgezet met natuurvragen en doe-opdrachten. Na de speurtocht zijn de buitenbanjers creatief aan de slag gegaan. Ze hebben een paashaas gekleed en hebben hem een jasje gegeven van schapenwol.

Buitenbanjers plus april

We hebben in het buitenbanjergebied de insectenhoutstapel voorzien van nieuwe houtstammen. In de houtstammen zijn weer vele gaatjes geboord voor de metselbijen. Zo'n houtstapel geeft niet alleen metselbijen een plek maar ook verschillende kevers en kleine zoogdieren.

Buitenbanjers mei

Mei is een prachtige maand van bloei en vogelzang en dit keer gingen wij op ontdekkingstocht bij de natuurplas Snel en Polanen. Het verzamelpunt was bij station Woerden centrumzijde en met de fiets gingen we vervolgens over het nieuwe fietspad in een rechte en veilige lijn naar de natuurplas. Uiteraard droeg iedereen een IVN veiligheidshesje. Bij aankomst hoorden we in het riet al vele rietzangers zingen en de ganzen waren met veel jongen sterk aanwezig. Bij de oeverzwaluwwand vlogen enkele oeverzwaluwen. In het weiland sprong vrolijk een haas in het rond. Bij de plas hebben de buitenbanjers zich zelf even heerlijk vermaakt.

Buitenbanjers plus mei 2026

In het stiltegebied heeft een paartje bosuilen gebroed. De jonge uiltjes waren goed te zien aan de rand van het gebied. Lees het verhaal van de bosuilen elders in de groene opkikker. Met de plusgroep zijn we even gaan kijken of we de jonge bosuilen konden waarnemen. Het was ons niet gegund om ze te zien. Daarna zijn we aan de slag gegaan in ons eigen gebiedje met het maaien van de paden, snoeien van overhangende takken en met gaatjes boren in de houtstammen voor de metselbijen.

Buitenbanjers juni

In juni was er een activiteit over vlinders. In de educatieve tuin waren met vlinderbordjes vragen uitgezet en met de vlinderzoekkaart gingen de buitenbanjers op pad om vragen te beantwoorden en vlinders te herkennen. Maar eerst zijn we creatief gestart met het kleuren van een vlinder naar eigen inzicht.

Buitenbanjers plus juni

Het was een zeer warme derde zaterdagmiddag in juni met 30 graden. Het buitenbanjerterrein was door de aannemer gemaaid. We hebben in een rustig tempo het hooi van de graspaden geharkt, veel gedronken en we hebben regelmatig in de schaduw gezeten onder een oude fruitboom. Dit was voor de plusgroep de laatste activiteit voor de zomervakantie. In september gaan we weer starten.

Buitenbanjers juli

Ook voor de buitenbanjers is dit de laatste activiteit voor de zomervakantie. Deze afsluiting hebben we doorgebracht in de natuurspeelplek in Landgoed Bredius. Maar we hebben eerst Silvijn in het zonnetje gezet, hij was namelijk al vijf jaar buitenbanjer en dan heb je een duim verdiend. Bij de natuurspeelplek kon ieder zich prima vermaken, zowel in het water als daarbuiten. We hebben met z'n allen hier een heerlijke ochtend doorgebracht. Maar nu komt eerst de vakantie en dan starten we in oktober weer met de activiteiten.

André van Kleinwee

Coördinator jeugdnatuurgroepen de buitenbanjers en buitenbanjers plus

Silvijn 5 jaar buitenbanjer

Nieuws uit de omgeving en IVN-land

Vrijwilligersdag

Zaterdag 26 september 2026 ben je van harte welkom bij de allereerste Oostbroek Vrijwilligersdag. Een feestelijke dag in de natuur bij Shelter 611 in Soesterberg. Deze dag wordt samen met de Utrechtse natuur-en milieuorganisaties-georganiseerd. Net als op de jaarlijkse ontmoetingsdag is er een geweldig programma van workshops en excursies voor jullie samengesteld. Ben je er bij? Inschrijving is geopend!

Groene jaarkalender 2026

Ook in het voorjaar van 2026 zijn er (inter)nationale dagen of periodes die in het teken staan van natuur en duurzaamheid. De dagen kun je ook terugvinden in de agenda op Ons IVN en worden regelmatig meegenomen in de agenda van de Stuifmail (maandelijks nieuwsbrief voor actieve leden en bestuursleden).

Je vindt de hele agenda hier:

https://www.ivn.nl/app/uploads/sites/170/2025/12/IVN-Groene-Jaarkalender2026_v2.pdf

Column

Zomerstilte

Weet je nog de ochtenden in april en mei? Wakker worden gefloten door de merel, roodborstjes en mussen. Maar nu midden in de zomer lijkt het wel alsof ze allemaal ook op vakantie zijn! Het is stil, een heel stuk stiller.

Gisteravond zat ik nog even buiten en hoorde ik geritsel achter mij in de onze stokoude druif, die elk jaar onze schuur verstopt. Gehip en zacht geroep. Het was een jong van de merel en vader kwam al snel aangevlogen met een bek vol pieren. Zo onbeholpen en klein zag ie er niet uit, maar hij werd nog steeds gevoerd. En dat is dan ook gelijk een belangrijke reden waarom het zo stil is onder de vogels.

De dagen van uitsloverij en hofmakerij zijn geweest en de tijd van opvoeden is aangebroken. Voor het vinden van de juiste partner moet je wel luid en duidelijk aanwezig zijn om voor nageslacht te zorgen. Het is hard werken, ook nu de kuikens bijna zijn uitgevlogen. Maar als al het werk is gedaan, breekt er een stillere tijd aan.

Toch gebeurt er van alles om ons heen. Bij de waterkant scheren de jonge libellen als straaljagers rond, de vleermuizen gaan weer jagen in de schemering, de nachtvinders zijn weer druk zonder dat we dat vaak door hebben en de eerste bramen rijpen langzaam.

De lente laat alles weer opbloeien en zorgt voor verwondering en innerlijk geluk dat alles weer gaat beginnen. Zou de zomer ons dan laten vertragen en ons doen beseffen dat we rustiger moeten kijken naar de kleine natuurverschijnselen die zich in onze achtertuinen en op de camping afspelen?

Tekst Romy Spruit

Foto Adri de Groot

Van leden

De bosuilen van Landgoed Bredius

Afgelopen voorjaar heeft een paartje bosuilen gebroed in het stiltegebied van Landgoed Bredius. Het is alweer vele jaren geleden, dat hier bosuilen hebben gebroed. In het stiltegebied heeft jarenlang een bosuilenkast aan een beuk gehangen, maar deze kast was meestal in gebruik door kauwtjes of een nijlgans. Een aantal jaren terug is deze kast uit de beuk gevallen vanwege ouderdom. Waar de bosuilen hebben gebroed, is op dit moment niet bekend. Het zal ongetwijfeld een holte in een oude boom zijn geweest.

Ik kreeg een tip dat er mogelijk bedelende jonge bosuilen werden gehoord. En jawel, begin mei zaten aan de rand van het stiltegebied langs het openbare pad vier jonge bosuiltjes (takkelingen) op de takken van de uitlopende essenbomen. Toen dit bekend werd, stonden er 's morgens en 's avonds vele fotografen om een plaatje van de uilen te schieten en niet alleen uit Woerden. De plek was ook gemeld op waarnemingen.nl en het was soms zo druk dat je nog wat kon verdienen met een ijscokarretje op locatie.

Naarmate de bomen meer in het blad kwamen, werd fotograferen steeds moeilijker en keerde op de plek ook de rust weer een beetje terug. Het is maar goed dat de uilen in het afgesloten stiltegebied zaten. Je had wel kunnen raden wat er gebeurd zou zijn als het stiltegebied openbaar toegankelijk zou zijn geweest. Ze zijn in alle rust groot geworden.

Drie van de vier jonge bosuilen, die op de rug al aardig in de veren zitten.

Tekst en foto's: André van Kleinwee

45-jarig bestaan van onze vereniging

Ter gelegenheid van het 45-jarig bestaan van onze vereniging heeft het bestuur op 18 juli een excursie georganiseerd naar de Biesbosch. We vertrokken om 08:30 uur met 45 leden, donateurs en introducees. Helaas kon onze voorzitter, André van Kleinwee, door ziekte niet mee. En onze secretaris moest helaas ook verstek laten gaan door gebrek aan oppas voor zijn kinderen.

Bij aankomst stond er al koffie, thee en gebak voor ons klaar en na dit alles genuttigd te hebben, ging het museum voor ons open. Eerst zagen we een film over de geschiedenis van de Biesbosch en daarna bezochten we het museum.

Om 12.00 uur stond een uitgebreide lunch voor ons klaar met diverse broodjes, een fruitsalade, sap en koffie en thee. Na de lunch hadden we nog de tijd om het buitengedeelte van het bezoekerscentrum te bekijken, waarna we om 13:30 uur moesten verzamelen bij de fluisterboot voor een rondvaart van 75 minuten door de Biesbosch. Helaas hebben we geen bever of vis/zeearend gezien, maar het was een heel mooie tocht.

Terug bij het bezoekerscentrum hadden we nog even tijd om wat te drinken en/of rond te wandelen. De bus was op tijd weer op de parkeerplaats waardoor we om 15:50 uur weer vertrokken naar Woerden, waar we een uur later aankwamen.

Ondanks het bewolkte weer, maar met een prettige temperatuur, was het een geslaagde dag, waarbij we van verschillende kanten complimenten en bedankjes kregen. Maar de festiviteiten van het 45-jarig bestaan zijn nog niet voorbij. Op 6 september wordt er een kramenmarkt gehouden bij het NME-gebouw, waarbij zoveel mogelijk werkgroepen zich zullen presenteren. We hopen dat veel leden en donateurs en natuurlijk ook inwoners van Woerden e.o. hierbij aanwezig zullen zijn.

Tekst en foto's: Walter Hoes

Voorjaar op Landgoed Linschoten

Dit artikel is eerder verschenen in Fluitenkruid april 2026, het afdelingsblad van de KNNV Woerden.

Elk kwartaal wil ik wat vertellen over het Landgoed Linschoten. Deze keer beperk ik mij tot de oprijlaan en het directe terrein nabij het Huis

deel 1 van 3 artikelen

De laatste jaren is er duidelijk verandering waarneembaar op Landgoed Linschoten. Verschillende planten, vogels en dieren zijn er meer dan in voorgaande jaren of nemen af. Het landgoed is in de jaren dat ik er kom veel meer het oorspronkelijke parkbos aan het worden dan een natuurgebied.

Wat wij het kasteel noemen is natuurlijk een fraai buitenhuis en geen kasteel, hoewel het wel de indruk wekt met hoektorens, een brug en een monumentale oprijlaan. Het totale gebied van het landgoed beslaat ruim 500 hectare waarvan zo'n 15 hectare parkbos, gelegen binnen het hek en de buitengracht.

Het Landgoed Linschoten is het grootste aaneengesloten landgoed binnen de Randstad. Het overgrote deel bestaat uit verpachte weilanden, bospercelen, waterpartijen, wegen en grienden. Met dertien boerderijen waarvan sommige nog pachtboerderijen zijn en andere particulier bewoond worden. Het Huis is al meer dan honderd jaar onbewoond maar wordt goed onderhouden zowel binnen als buiten. Het parkbos en het Huis zijn heel beperkt open voor publiek, bijvoorbeeld tijdens Open Monumentendag en tijdens de klassieke concerten die twee weekenden per jaar in het Huis worden georganiseerd, in mei en in september.

De eerste keer dat ik op het landgoed kwam was in april 1973 tijdens een excursie die door de rentmeester E. E. van der Voo, werd geleid. Eduard Van der Voo was ook de eerste voorzitter van de KNNV-afdeling "Stichts-Hollandse Polderland". Sinds een paar jaar heeft onze afdeling de naam "Natuurvereniging KNNV Woerden".

Gelijk links achter het monumentale hek staat de tuinmanswoning (privé bewoond). Aan het eind van de oprijlaan bevindt zich een vierkant plein met in het zicht vanaf de oprijlaan het Huis te Linschoten, met links het Zomerhuis (privé bewoond) en rechts het Koetshuis.

Rechts op de hoek van het plein staat de duiventoren. En achter het koetshuis staat de hout-/werkloods. In het bos vlakbij het tuinmanshuis staat de IJskelder die niet voor ijsopslag wordt gebruikt maar in de winterperiode onderdak biedt aan vleermuizen die daar de winter doorbrengen.

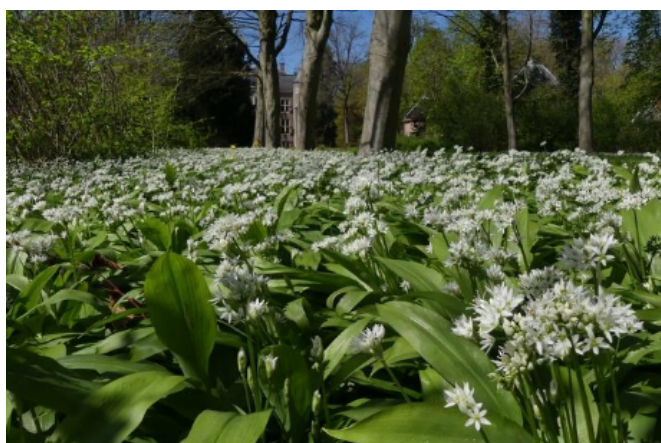
Wit vervangt wit

De meer dan 250 jaar oude beukenlaan is in januari 1977 gekapt en opnieuw ingeplant met beuken. Er kwam weer licht op de bodem waardoor sommige planten daar gelijk gebruik van maakten. De berm van de oprijlaan was in het vroege voorjaar wit van de bloeiende sneeuwkllokjes.

Twee soorten groeiden daar, Overwegend het Gewoon sneeuwkllokje *Galanthus nivalis* en op enkele plekken de variant Gevuld of Dubbel sneeuwkllokje *Galanthus nivalis* 'Flore pleno'. Hier en daar stond tussen de sneeuwkllokjes de Gevlekte aronskelk *Arum maculatum* met donkere vlekken op de bladeren en de Italiaanse aronskelk *Arum italicum* met wit geaderde pijlvormige bladeren.

Het wit van de duizenden sneeuwkllokjes is de laatste jaren totaal overgenomen door het wit van het Daslook *Allium ursinum*. Ondanks dat wij een aantal jaren geleden met de werkgroep landschapsbeheer geprobeerd hebben de sneeuwkllokjes langs de laan aan te vullen met exemplaren van achter het Huis heeft dat geen effect gehad. Daslook is momenteel zeer dominant en moeilijk in toom te houden.

Het groeit niet alleen langs de oprijlaan maar ook in het bosperceel daar rechts van en ook al in de boomgaard. Ook elders op het landgoed zien we veel vaker daslook verschijnen. Ik ben benieuwd nu er weer veel zieke bomen zijn gekapt, of ook de sneeuwkllokjes weer

terugkomen en het daslook zal afnemen, of deze soorten reageren op meer zonlicht op de bosbodem.

Een andere plant die sterk is toegenomen is de in Nederland uiterst zeldzame Grote bosaardbei *Fragaria moschata*. Tot een aantal jaren geleden eigenlijk alleen bekend van Zuid-Limburg en enkele buitenplaatsen bij de grote rivieren. En ook van Landgoed Linschoten waar zij tussen het grind aan de voorkant van het koetshuis staat. Voor zover ik weet heeft de Grote bosaardbei daar altijd al gestaan. Floristen van naam vroegen speciaal toegang tot het landgoed om deze wel bloeiende maar niet vruchtdragende inheemse bosaardbei te mogen bestuderen.

De grote bosaardbei wordt de laatste jaren op veel meer plaatsen op het landgoed waargenomen. Waarschijnlijk of eigenlijk wel zeker wetend dat de mens daarbij een belangrijke rol heeft gespeeld. In de tuin van het jachthuis en het naastgelegen huisje "Nooit Gedacht" is deze soort tientallen jaren geleden aangeplant en met tuinafval op verschillende plekken verspreid. Tegenwoordig staat ze ook bij mij in de tuin, ooit als een stekje meegenomen, en ze doet het daar ook goed. De plant is tweehuizig en heeft alleen vrouwelijke bloemen en krijgt nooit vruchten. Alle Grote bosaardbeien op het landgoed en omgeving zijn dan ook allemaal afkomstig van een en dezelfde plant.

In de berm van de oprijlaan staat/stond Vingerhelmbloem *Corydalis solida*. Deze komt nu bijna alleen voor in de grasberm naast de brug, samen met Holwortel *Corydalis cava*. Een plant die veel op de vingerhelmbloem lijkt. In die berm bij de brug heeft de beheerder van het landgoed, als op zo veel buitenplaatsen en kasteeltuinen, Stinzenplanten* aangeplant.

De Gele helmbloem *Pseudofumaria lutea* heb ik al een aantal jaren niet meer gezien. Een makkelijke plant die het op de slechtste groeiplaatsen nog doet. De Gele helmbloem stond in het grind bij het zomerhuis maar is daar de laatste jaren niet meer gezien. Ze staat nog wel in de tuin van het Jachthuis. Ook de Oosterse karmozijnbes *Phytolacca esculenta* staat niet meer bij het zomerhuis maar wel bij het Jachthuis.

In het arboretum, een bomenverzameling uit de tijd van Jan David Zocher ($\pm$ 1825) groeit het Maartsviooltje *Viola odorata* maar het is daar de laatste jaren sterk afgenomen. Wel kun je het Maartsviooltje vinden in de berm van de Lange Linschoten, vanaf de Schapenlaan naar het toegangshek. Daar staat ook een aantal witbloeiende exemplaren.

Een bijzondere stinzenplant is de Bostulp *Tulipa sylvestris*. De enige wilde tulp in Nederland. Deze staat op een aantal plekken in de bermen van het landgoed, met name langs de openbare weg, dus buiten het afgesloten gedeelte. Daardoor loopt ze meer kans om te verdwijnen als de groeiplaatsen niet wat extra bescherming genieten. Op één plek nabij de boomgaard staat nog zo'n bijzondere plant, de Wrangwortel *Helleborus viridis*, een plant die vroeger gebruikt werd in de diergeneeskunde. De groeiplaats is in het voorjaar een vast doel tijdens een excursie.

Donkere ooievaarsbek *Geranium phaem* is een ooievaarsbek met handvormige bladeren en donker purperkleurige bloemen. De groeiplaats breidt zich verder uit. Een mooie plant die zich ook makkelijk laat stekken.

Een volgende keer zal ik wat meer aandacht besteden aan de vogels en de zoogdieren op het landgoed.

** Stinzenplanten zijn wilde planten die eigenlijk niet inheemse zijn en alleen voorkomen in kasteeltuinen, kloostertuinen, kerkhoven en bij buitenplaatsen en die zich buiten het terrein slecht kunnen handhaven. Wil je meer weten over wat stinzenplanten zijn, dan kun je veel informatie vinden op internet.*

Over Wiebe Kreton

Toen Wiebe eind 1972 in Woerden kwam wonen kwam hij al snel in aanraking met de Natuurvereniging KNNV Woerden, toen nog met de naam "Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging afdeling Woerden e.o.". Begin 1973 kwam hij voor het eerst op Landgoed Linschoten door mee te gaan met een excursie die verzorgd werd door E. E. van de Voo, voorzitter van de jonge natuurvereniging, die ook rentmeester was van Landgoed Linschoten. Van der Voo was medeauteur van verschillende Wetenschappelijke Mededelingen en de driedelige serie Wilde Planten deel 1, 2 en 3. Sinds die tijd is hij betrokken bij de KNNV als lid en later als bestuurslid. Wiebe voelt zich bevoorrecht dat hij sinds die tijd het landgoed regelmatig kan bezoeken. Vanaf het begin is hij ook lid van het IVN Woerden en betrokken bij NME en InBredius Woerden.

Tekst en foto's: Wiebe Kreton

Werkgroep Paddenstoelen KNNV/IVN Woerden

Paddenstoelen Cursussen najaar 2026

Regelmatig krijgen we de vraag of er een paddenstoelencursus gegeven kan worden. In het verleden hebben we dit regelmatig gedaan, maar sinds enkele jaren worden er twee zeer goede digitale cursussen aangeboden door Paddenstoelenonderzoek Nederland, namelijk:

- De Opstapcursus paddenstoelen (5 lessen) en de
- Basiscursus paddenstoelen (13 lessen)

Op www.paddenstoelenonderzoek.nl/categorie/cursussen vind je alle informatie.

Wij kunnen als werkgroep ondersteuning aanbieden als je deelneemt aan één van deze cursussen, in de vorm van enkele excursies, een werkochtend om door middel van sleutels paddenstoelen op naam te brengen of om individuele vragen te beantwoorden. De startdatum van de basiscursus is nog niet bekend en inschrijven is (op het moment van schrijven) nog niet mogelijk. De Opstapcursus kan op ieder moment begonnen worden.

Om mee te doen aan deze ondersteuningsgroep is het een voorwaarde dat iedereen min of meer op hetzelfde moment begint, bijvoorbeeld begin of half september. Dan zijn er ook veel paddenstoelen te vinden.

Heb je belangstelling voor het volgen van één van de cursussen en wil je graag gebruik maken van deze ondersteuning en op de hoogte gehouden worden, laat dit dan weten door een mail te sturen aan: anjaknijff@hotmail.com

Onkruid' te lijf, zonder gif

Gif in je tuin gebruiken tegen 'onkruid' is slecht voor insecten, vogels, jezelf, zo'n beetje alles en iedereen. Daarvan ben je vast wel overtuigd, er zit geen kwaliteit in gif. Maar, wat zijn de alternatieven?

Onkruid is een raar woord. Het betekent namelijk voor iedereen wat anders. Zo is akelei voor de meeste mensen een prachtige bloem, maar voor een spinaziekweker is het onkruid, want het moet niet op een bord pasta belanden. Je trekt hondsdrif misschien vlijtig uit je tuin, terwijl een ander het als bodembedekker gebruikt. Kortom, onkruid bestaat niet. Ieder kruid heeft waarde, het hangt er maar vanaf hoe je ernaar kijkt.

Soms blijkt het fluitenkruid tussen de voegen van je stoepje te kiemen naast een waterschaal. Prachtig!

Geef ze een kans

Met dat gedachtensprongetje kun je veel planten die uit zichzelf opkomen in je tuin ineens gewoon laten staan!

Geef ze een kans. Als je ze mooi vindt, zijn ze geen onkruid, maar tuinplanten. Ze groeien er toch al en overleven blijkbaar goed. Laat dus gewoon staan wat je niet herkent. Dat kan ook als het langs

een bloempot of waterschaal tussen de stoeptegels opkomt. Soms blijkt het ineens vingerhoedskruid of fluitenkruid: prachtig! Het ergste dat je kan gebeuren is dat je het lelijk vindt en dan trek je het er weer uit voor het zaad vormt.

Kijk dit huismusje enthousiast over het speenkruid. Een insect? Of een verkennend hapje van de bloem zelf?

Geweldige wilde planten

Bijkomend voordeel van planten die zomaar opkomen: vaak zijn het inheemse soorten. Dat zijn soorten die hier ook 'wild' in de natuur groeien en waar insecten blij mee zijn. Enkele voorbeelden van planten die je - naast hondsdrif - prima als bodembedekker kunt laten staan zijn bosaardbei, gele dovenetel, robertskruid, speenkruid, bosanemoon, bosandoorn, citroenmelisse of zenegroen. Geweldig voor de natuur dus én gifvrij: dat is nog eens gezond voor jou en je tuin.

Geweldige, wilde, gifvrije planten: gezond voor jou en je tuin

Het onkruid weren

Mooie bodembedekkers zijn briljant. Ze woekeren vaak een beetje (maar laten zich weer makkelijk uittrekken) en bedekken alle kale stukken grond – zoals het woord al zegt. De planten die voor jou onkruid zijn, maken op die manier minder kans. Het mogen natuurlijk ook bodembedekkers zijn die je in het tuincentrum koopt. Óf in de webwinkel van Vogelbescherming, waar je steeds meer biologische, inheemse planten, struiken en bomen vindt. Dan ondersteun je ook nog eens ons beschermingswerk.

Ga gewoon voor die mostuin en kijk je ogen uit als het mos begint te bloeien. 😊

Mos is mooi!

Mos werkt volgens hetzelfde principe. Laat mos dat zich aandient gemoedelijk tussen de voegen van je stenen groeien en er zal op die plaats geen andere plant meer opkomen. Een soort voeg bedekkers eigenlijk, in plaats van bodembedekkers. Durf het aan! Ga voor de mostuin en kijk je ogen uit als het mos begint te bloeien.

Wieden: kennismaken met je tuin

Genoeg over bedekkers. De volgende stap in het samenleven met je 'onkruid' is wieden, ofwel uitrukken. Wieden heeft een slechte naam, maar is eigenlijk een fijne manier om je tuin en tuinbewoners beter te leren kennen. Even op de hurken, van dichtbij kijken wat er allemaal gaande is en eruit trekken wat je lelijk vindt. Het hoeft ook geen uren achter elkaar. Af en toe vijf minuten als je op de vaatwasser wacht, werkt net zo goed.

Denk nog één keer na: wil je de distelvlinder missen, of het puttertje dat van de zaden eet?

Leer je 'onkruid' kennen

Leer ten slotte de planten herkennen die je echt niet ziet zitten in je tuin. Verschillende soorten vragen namelijk een verschillende aanpak. Met de app 'obsidentify' zie je in een mum van tijd met wie je te maken hebt. Veel eenjarig of meerjarig 'onkruid' (brandnetels, kleeftkruid, nachtschade) trek je zo uit de grond. Dan zaait het zich niet uit en heb je volgend jaar een stuk minder werk. Pak het plantje laag vast, net onder de grond, dan trek je de wortels mee. Dit gaat het beste na een regenbui. Dan kun je meteen de naaktslakken wegvangen.

Wortelonkruid (zoals paardenbloemen of distels) moet je diep uitsteken, met wortel en al. Gebruik een onkruidsteker of oud aardappelschilmesje. Maar denk nog één keer na: wil je écht de distelvlinders, dagpauwogen, citoenvlinders, putters, goudvinken en groenlingen missen die anders af zouden komen op de bloemen en zaden?

Vinden vogels het eigenlijk leuk om te vliegen? Zeker!

Gedragsbioloog Jorg Massen zoekt een antwoord op de vraag die hem al zijn leven lang fascineert

Veel mensen zouden best eens willen vliegen als een vogel. Maar hoe vindt een vogel het zélf om te vliegen? Gedragsbioloog Jorg Massen van de Universiteit Utrecht deed er onderzoek naar.

Kunnen vliegen als een vogel, dat moet iets magisch zijn. Als mens doen we maar wat graag pogingen om dat na te bootsen via paragliden of zweefvliegen en in films willen we mensen zelfs zo graag laten vliegen dat we ze op bezemstelen zetten, of in vliegende auto's. Maar vinden vogels, die erop gebouwd zijn, eigenlijk zelf eigenlijk ook leuk? Gedragsbioloog Jorg Massen vroeg het zich al zijn hele leven af. "Ik kon me altijd verwonderen over de capriolen die vogels uithalen in de lucht, zonder duidelijk doel." Maar dieren kunnen niet praten, dus hoe weet je of ze er zelf positief over zijn?

Een relatief nieuwe aanpak, overgewaaid uit onderzoek naar emoties bij de mens, moet het mogelijk maken om inzicht te krijgen in dierlijke emoties zonder dat je ze er direct naar hoeft te vragen. Emoties kunnen gemeten worden via 'optimisme'. Massen: "Als je een positieve emotie ervaart, reageer je anders." "Je bent dan een heel stuk optimistischer." Samen met twee biologiestudenten en zeventien roze kaketoets die in vogelpark Avifauna in Alphen aan den Rijn wonen, ging Massen het onderzoek aan. De kaketoets doen mee aan vliegdemostraties. Daarvan is het principe simpel: de deuren van de kooi gaan open en de dieren mogen zelf kiezen of ze vliegen of niet.

"Omdat de kaketoets de keuze hebben, is het de perfecte graadmeter." Wat bleek, is dat ze er in bijna alle gevallen voor kozen om te vliegen. "Slechts één keer bleef een stelletje in de enorme volière; zij hadden net een nieuwe nestkast gekregen, wat op zichzelf natuurlijk ook al het nodige plezier geeft." Maar goed, dan moet je de emotie daarachter ook nog meten. Om dat te doen kregen de dieren een cognitieve bias test, om te meten hoe positief ze in het leven staan. "De kaketoets leerden een trucje: op een witte ondergrond stond een rood bakje waaronder een walnoot lag - hun absolute lievelingseten - en een blauw bakje waar niets onder zat." "Op een zwarte ondergrond stond een blauw bakje met daarin een zonnebloempit, wat ze minder spectaculair vonden, en het rode bakje, waar nu niks onder zat."

Na het vliegen kregen de vogels de échte test: een onbekende, grijze ondergrond, met die bakjes erop. Wat zouden ze doen? Een vogel die voor het rode bakje kiest, is optimistisch. Die denkt: de ondergrond is niet wit, maar ik gok er toch op dat ik die felbegeerde walnoot kan scoren. Bij dat dier is het spreekwoordelijke glas halfvol. En die actie was veel vaker te zien als ze net gevlogen hadden. Ook hun gedrag verraadde een opperbste stemming, zegt Massen. "Na een vlucht zetten de kaketoets vaker hun kuif omhoog, wat bij deze dieren een duidelijk teken van opwindning is." "Daarnaast onderzochten we de poep van de dieren om te zien of er stress te bekennen was, en zagen we dat de kaketoets meer naar voedsel zochten (foerageren), wat ze alleen doen als ze zich helemaal op hun gemak voelen."

Oud-piloot Benno Baksteen (77) begrijpt het vlieggeluk van de vogels maar al te goed. "Voor mensen geldt eigenlijk precies hetzelfde." Als passagier kun je door te vliegen in contact komen met andere culturen en werelden, maar zelf vliegen doet echt iets met je gemoedstoestand. Je wordt er simpelweg vrolijk van. "Je bent even helemaal onthecht, los van de aarde." Hoewel hij al bijna twintig jaar niet meer achter de stuurknuppel zit, weet Baksteen nog precies hoe het voelde. "Denk aan een sombere winterdag waarop je door de grijze wolken heen breekt, zo de felle zon en de eindeloze ruimte in". Of de nachtvluchten, onder een giga sterrenhemel. "Je krijgt een enorm ruim beeld van de wereld."

Dat herkent Heleen van den Bos, Delta vlieginstruuteur en eigenaar van Delta Fly Adventures. Ze hangt bijna elk weekend in de lucht, onder een driehoekige vlieger die je stuurt met je eigen gewicht. Dat brengt de vogelervaring wel heel dichtbij. "Het mooiste is de thermiek: kolommen van warme, opstijgende lucht." Als die krachtig genoeg zijn, gaan we al cirkelend omhoog. Vaak doen we dat samen met de vogels. We kijken in de lucht waar zij vliegen en sturen er direct naartoe om samen in dezelfde luchtstroom te zweven. "Soms komen de vogels ons zelfs halen."

Handvatten voor dierenwelzijn

De bevindingen zijn niet alleen een mooi weetje voor vogelspotters; ze leveren de wetenschap belangrijke kennis op over de evolutie van dierlijke emoties. En minstens zo belangrijk: het geeft handvatten voor het dierenwelzijn debat. Want als vliegen voor vogels daadwerkelijk een bron van vreugde en optimisme is, hoe moeten we ze dan huisvesten? De onderzoekers suggereren dat dierentuinen hier bij het bouwen van verblijven nog beter rekening mee kunnen houden. Bijvoorbeeld door voliëres in een cirkel te bouwen, waardoor de vogels onafgebroken rondjes kunnen blijven vliegen als ze dat willen of niets beter wensen.

'Het hertje van Woerden' al jaren aparte verschijning

Wie in de schemeruren door landgoed Bredius in Woerden loopt, kan zomaar een bijzondere bewoner tegenkomen. Al vijf jaar leeft daar een reeget, niet afgelegen in de natuur, maar aan de rand van de stad. Stadsecoloog André van Kleinwee weet precies te achterhalen wanneer de reeget aan de rand van het landgoed verscheen. De bewakingscamera van de naastgelegen kerk heeft het namelijk opgenomen. Op de beelden is te zien dat een auto voorbij rijdt, waarna een harde knal volgt.

De reeget is volgens de beelden door een auto aangereden en vliegt het beeld in. "Kijk, ze staat gewoon weer op", zegt Van Kleinwee, wijzend naar het scherm. Daarna loopt ze het park in en blijft daar sindsdien wonen. Woerdenaren die het park bezoeken, kennen de reeget als het hertje van Woerden, maar de stadsecoloog legt uit dat ze eigenlijk een reeget is en beschrijft haar: "Ze is lichtbruin van kleur in de zomer en in de winter verkleurt haar vacht naar een veel donkerdere kleur, net zoals die boom daar", licht hij toe.

Al vijf jaar lang houdt hij het dier in de gaten en heeft hij ook een aantal foto's van haar gemaakt: "Het is niet makkelijk om haar erop te krijgen, reegeten zijn erg schuw. Bovendien zit ze vaak in het stiltegebied, maar soms komt ze ook dichterbij." De vraag hoe ze hier überhaupt is beland, weet hij ook te beantwoorden: "Haar moeder heeft waarschijnlijk eerst voor haar gezorgd, totdat ze opnieuw zwanger was en het tijd was voor de reeget om op eigen benen te staan." Vanaf dan is de reeget volgens hem op zoek naar een eigen plek: "Ik vermoed dat ze uit het Linschoterbos komt."

De reeget heeft al veel meegemaakt in haar tijd op het landgoed: zo is ze een paar keer flink gebeten door een hond. Daarnaast heeft ze ook bijna een reebok aan de haak geslagen: "Hij liep hier toen ook rond, maar is verder gegaan. Ik vrees dat ze elkaar zijn misgelopen." Zo blijft ze de enige reeget in het landgoed. Dat lijkt misschien een beetje zielig, maar volgens Kleinwee kunnen reegeten prima in afzondering leven: "Ze hoeft hier niet te zijn, daar kiest ze zelf voor en ondanks alles maakt ze het goed."

Om te onthouden

Handige websites – met toelichting

www.ivn.nl/woerden – Voor nieuws, activiteiten en natuurprojecten van IVN Woerden zelf.
www.mycologen.nl – Alles over paddenstoelen en schimmels, van herkenning tot excursies.
www.hetkanwel.nl – Inspirerende verhalen over duurzaam leven en groene initiatieven.
www.groen-natuurlijk.nl – Praktische tips voor natuurvriendelijk tuinieren en biodiversiteit.
www.vogeldagboek.nl – Dagelijkse vogelobservaties met foto's en achtergrondinformatie.
www.duurzaamwoerden.nl – Lokale duurzame projecten en activiteiten in Woerden.
www.slimwoner.nl (vermoedelijk: www.slimwoner.nl) – Adviezen om energie te besparen en groener te wonen.

www.padden.nu – Informatieve site over paddenoverzet, amfibieën en vrijwilligerswerk.
www.blwg.nl – De Bryologische en Lichenologische Werkgroep voor mossen en korstmossen.
www.inbredius.nl – Alles over het Brediuspark, beheer, natuur en activiteiten.
www.bewustbiologisch.nl – Uitleg over biologische landbouw en gezonde, duurzame voeding.
www.natuurronddecattenbroekerplas.nl – Lokale natuurroutes en informatie rond de Cattenbroekerplas.

www.birdfocus.nl – Veel vogelkennis en foto's voor herkenning en inspiratie.
www.telmee.nl – Platform om natuurwaarnemingen te melden en bij te dragen aan onderzoek.
<https://meerbomen.nu> – Beweging die zich inzet voor gratis jonge bomen en vergroening.
www.hugokotestein.nl – Natuurblogs, foto's en beschrijvingen van een bevlogen natuurliefhebber.

www.veldwerkwinkel.nl – Webwinkel met veldwerkmateriaal voor natuuronderzoek.
www.vlinderstichting.nl – Informatie over vlinders, libellen en bescherming.
www.sovon.nl – Vogelonderzoek en telprojecten met veel actuele data.
www.vogelgeluid.nl – Databank met vogelgeluiden voor herkenning en training.
www.jaarvandescholekster.nl – Campagne en informatie over bescherming van de scholekster.
www.ravon.nl – Kenniscentrum voor reptielen, amfibieën en vissen.
www.zoogdiervereniging.nl – Feiten, nieuws en onderzoeksgegevens over Nederlandse zoogdieren.

<https://www.floron.nl/> – Landelijke organisatie voor plantenonderzoek met herkenningstips.
www.eis-nederland.nl – Expertise over insecten en andere ongewervelden.
www.vlinderhof.com – Prachtige voorbeeldtuin met ecologisch ontwerp van Piet Oudolf.
www.nmu.nl – De Natuur en Milieufederatie Utrecht met regionale duurzaamheidsprojecten.
www.zaadgoed.nl – Informatie over behoud van oude rassen en biologisch zaad.
www.vogelbescherming.nl – Vogelbescherming Nederland met acties, kennis en tuintips.
www.landgoedbredius.nl – Info over het groene hart van Woerden en vrijwilligerswerk.
www.dekievitharmelen.nl – Natuur- en buurtinitiatief met activiteiten rond Harmelen.
www.naturetoday.com – Dagelijks natuur- en seizoensnieuws uit heel Nederland.
www.degroenerotonde.nl – Inspiratie en projecten voor biodiversiteit op rotondes.
www.knnv.nl – De landelijke natuurorganisatie voor excursies en kennisdeling

Organisatie

Bestuur

Voorzitter(ad interim)	André van Kleinwee	andrevankleinwee@ziggo.nl
Secretaris/contact-persoon	Rob van Son	ivnsecretariaat.woerden@gmail.com
Penningmeester	Walter Hoes	wthoes@ziggo.nl
Bestuurslid	Marian Christiaanse	mariannechristiaanse@gmail.com
Bestuurslid	Henk Veldhuyzen	henk260446@gmail.com

Coördinatoren

Cursussen en lezingen	Marian Christiaanse		mariannechristiaanse@gmail.com
Excursies voor leden en donateurs	Bestuur		
Gidsenwerkgroep	Vacant		
Jeugdnatuurgroep	André van Kleinwee	0348-422962	andrevankleinwee@ziggo.nl
Landschapsbeheer	Erwin Meijer	06-44320031	erwin.meijer@ziggo.nl
Plantenwerkgroep	Cobie van der Hoek	0348-410239	cobie.vanderhoek@gmail.com
Publiciteit	Vacant		ivnsecretariaat.woerden@gmail.com
Redactie GO	Wout Nagel	06-22926472	ivn.groeneopkikker@gmail.com
Vertrouwenspersoon	Vacant		ivn.vertrouwenspersoon.woerden@gmail.com
Vogelkijkgroep	Vacant		
Websitebeheer/Facebook	Rob van Son		ivn_secretariaat.woerden@gmail.com
Openstelling InBredius zondagmiddag 13 uur tot 16 uur	Lisa van Hemert		lisavanhemert@hotmail.com

Leden/Donateurs

Contributie 2024 per kalenderjaar	als lid, €25,00 als donateur, €20,00 als jeugdlid, €15,00	Banknummer IVN Woerden: NL 87 TRIO 039.04.67.413
Opzeggen	twee maanden voor het einde van het kalenderjaar, schriftelijk bij het secretariaat.	